

A young man and woman are sitting on a graffiti-covered ledge. The man is on the left, wearing a blue denim shirt, black pants, and a black beanie. The woman is on the right, wearing a yellow long-sleeved shirt, black pants, and brown boots. They are both looking towards the camera. The background is a clear blue sky.

**B
L
BLOEDDRUK
E
D
D
R
U
K**

**Groundbreakers
dans & film**

Lesmateriaal bij de voorstelling Bloeddruk van de Groundbreakers

Inleiding

De voorstelling, die de leerlingen gaan zien is een voorstelling met zware onderwerpen. Wij raden u aan de les met uw leerlingen zowel voor- als na te bespreken. We gaan er daarbij vanuit dat degene die de voorbereidende en de verwerkingsles geeft ook zelf mee gaat met de klas naar de voorstelling.

Doelgroep

De voorstelling is geschikt voor leerlingen van het praktijk onderwijs tot aan vwo niveau. Leerjaar 12 tot en met 18 jaar. Het lesmateriaal is gemakkelijk zelf in te delen naar tijd en behoefte.

Praktijkonderwijs leerlingen en vmbo leerlingen achten wij het lesmateriaal voor te bereiden. Tevens alle 1ste en 2de jaars leerlingen van alle niveaus. Echter voorbereiding van het lesmateriaal is altijd goed voor alle leerlingen, zodat zij met handvatten de voorstelling in kunnen gaan.

Vakken

De voorstelling en het erbij behorende lesmateriaal leent zich zeer voor een vakoverstijgende projectmatige aanpak, dat zowel aansluit bij CKV, maatschappijleer/burgerschapsvorming als Nederlands.

Benodigd materiaal

Papier om op te schrijven, te tekenen, pen/(kleur)potloden, verf (afhankelijk van de opdracht).

A. De voorbereidende les

Doel van de les

Een goede voorbereiding zal de leerlingen helpen om het stuk te kunnen interpreteren en kaderen. U kiest zelf de vragen, die u wilt bespreken. Dat is mede afhankelijk van de tijd, die u hiervoor beschikbaar heeft, en van de les waaronder het valt. Er zijn zowel klassikale, groepsgebonden als individuele vragen en opdrachten. Wij hebben getracht daarbij voldoende ruimte te laten om de voorstelling nog steeds met een open blik te kunnen bekijken. Wat de docent zegt staat tussen aanhalingstekens.

Introductie

De multimediale dansvoorstelling speelt zich grotendeels af in een gevangenis. De dansers spelen gefrustreerde jongeren, die zich in de nesten werkten en bijna letterlijk tegen de muren opvliegen. De grootste onderwerpen van frustratie in de voorstelling zijn: de liefde (overspel, loverboys) en drugs (verslaafd raken en jezelf niet meer in de hand hebben). De razernij die er mogelijk mee gepaard gaat) maakt soms dat je rare dingen doet: agressief wordt bijvoorbeeld.

Klassikale voorbereiding

“Op (datum) gaan jullie een voorstelling zien, die een combinatie is van dans, muziek, film en taal. Ik wil deze voorstelling graag met jullie voorbespreken, zodat je de voorstelling optimaal kunt beleven. Je krijgt ook een opdracht mee voor tijdens de voorstelling. Deze verwerk je in een groepgebonden reflectieverslag (in de vorm van een artikeltje voor in de krant), dat je uiterlijk

(datum) inlevert. Daarna bespreken we de voorstelling en de opdracht ook na, te weten op
(datum).”

1. Vragen over criminaliteit

“In de voorstelling zien we dansers, die in de problemen zijn gekomen. In dit geval zijn ze zodanig in de problemen gekomen dat ze in de gevangenis terecht zijn gekomen.”

- a. “De voorstelling gaat onder meer over criminaliteit. Een duur woord. Wie weet wat het betekent? “

Antwoord: Alle gedragingen en handelingen, die volgens de Nederlandse wet strafbaar zijn. Dat verschilt namelijk van maatschappij tot maatschappij. Het is afhankelijk van de normen en waarden in een maatschappij.

- b. “Als we spreken van normen en waarden, waar hebben we het dan over?”

Antwoord: Over omgangsvormen en principes.

- c. “Kun je voorbeelden geven van criminaliteit?”

Antwoord: moord, doodslag, diefstal, (roof)overval, afpersing, seksueel geweld (verkrachting, aanranding, incest), fraude

- d. “ In Nederland maken we onderscheid tussen kleine en zware criminaliteit. Wat is het verschil?”

Antwoord: Zware criminaliteit is vaak georganiseerd en (zeer) ernstig. Kleine criminaliteit is niet georganiseerd en minder ernstig, maar toch verval je bij herhaling in steeds zwaardere straffen.

- e. “ Ken je ook voorbeelden van kleine criminaliteit?”

Antwoord: winkeldiefstal, heling, vandalisme, huiselijk geweld, onderdrukking, fysiek geweld, te hard rijden, etc.

- f. “Hoe komt het dat iemand in de criminaliteit belandt?” “Wat zijn de oorzaken van kleine criminaliteit”?

Antwoord: Problemen als geldproblemen en psychische problemen. Omdat iemand erg beïnvloedbaar is. Omdat iemand niet zo slim is, niet doorheeft waar hij of zij mee bezig is of waarvoor hij of zij ingezet wordt. Omdat iemand er niet helemaal goed bij was, onder invloed was van bijvoorbeeld alcohol of drugs. Omdat iemand opgegroeid is in een bepaald sociaal milieu, waar hij/zij slechte voorbeelden gekregen heeft of de normen en waarden niet meegekregen heeft.

- g. “ Nu kan het zijn dat je niet zelf aan kleine criminaliteit doet, maar dat je toch medeplichtig bent. Dat is ook strafbaar. Hoe zit dat precies?”

Antwoord: je hebt bijvoorbeeld niet zelf de daad verricht, maar was er wel bij (getuige), of je leende je telefoon uit voor een criminele handeling, of je weet ervan (maar geeft geen namen).

- h. “ Wat betekent jeugdcriminaliteit?”

Antwoord: In Nederland kun je tot je 12^e jaar niet vervolgd worden door justitie. Jongeren tussen de 12 en 18 jaar mogen wel nog fouten maken. Dan zijn politie en justitie nog iets minder moeilijk dan wanneer je volwassen bent. Voor volwassenen (18 jaar en ouder) zijn de straffen strenger. Je wordt dan geacht te weten wat wel en niet geoorloofd is in Nederland, de wet te kennen en verantwoordelijk te zijn voor je eigen gedrag.

- i. “Ken je mensen, die in aanraking zijn gekomen met criminaliteit? Of ben je zelf wel eens in aanraking geweest met de politie? Schrijf hierover. Wat is je mening? Als je niemand kent in je omgeving schrijf dan in het algemeen over criminaliteit en hoe je erover denkt.”

2. Vragen over loverboys

- a. "In de voorstelling komen zware onderwerpen aan bod. Zo is er een meisje dat zich laat beïnvloeden door de mooie woorden van een niet onaantrekkelijke jongen. Als zij eenmaal verliefd op hem is geworden, dan chanteert hij haar door haar onder druk geld voor hem te laten verdienen. Zo kan hij dure dingen aanschaffen en indruk maken op weer andere slachtoffers. Weet je hoe je zo iemand noemt?"
Antwoord: een loverboy.
- b. "Als je zou zien dat dit een vriendin van jou overkomt, hoe zou je hier dan op reageren? Wat zou je doen?"
- c. "Wat zou je doen als ze niet naar je zou luisteren, omdat ze zo tot over haar oren verliefd is op die jongen dat ze zelf het probleem (nog) niet ziet?"
- d. Individuele en klassikale opdracht/vraag: "Zoek op internet naar informatie over het verschijnsel loverboy. Zoek naar oplossingen. Wat kun je doen als vriend/-in of familielid als je ziet dat iemand waar je omgeeft of je zorgen over maakt een loverboy is tegen gekomen? Wie kan je daarbij helpen? Maak aantekeningen en rapporteer hierover in de klas."
- e. "Wat is een loverbil?"
Antwoord: Een meisje dat werkt voor een loverboy. Ze doet zich voor als je beste vriendin of probeert dit te worden. Ze wil je vertrouwen winnen en geeft informatie over jou door aan een loverboy en brengt jou met hem in contact.
- f. "Voor meisjes in de klas met een vriendje: vul de checklist in op <http://www.preventiescharlakenkoord.nl/beware-of-loverboys/help>"

3. Vragen over verslaving

- a. "Als je verslaafd bent heb je geld nodig voor je verslaving. Dat geld heb je niet waardoor je nog meer in de problemen komt als je er toch aan probeert te komen. Welke soorten van verslavingen ken je allemaal?"
- b. "Wat zijn de gevolgen, die passen bij verslavingsgedrag, en die niet geaccepteerd worden in onze maatschappij?"
- c. "Schrijf over een soort verslaving en de gevolgen ervan. Schrijf over de verslaving van een bekende, van jezelf of van een onbekende. Vertel wat je ervan vindt en waarom je er wel of niet vanaf zou moeten komen. Schrijf ook op hoe je denkt dat te kunnen doen. Je kunt eventueel informatie opzoeken via internet."

4. Vragen over agressie

- a. "In het stuk dat jullie gaan zien speelt agressie een vrij grote rol. Ken je voorbeelden van agressie?"
- b. "Hoe zou je agressie kunnen voorkomen?"
- c. "Ben je zelf wel eens agressief? Wat deed je? Kun je er een voorbeeld van geven? Wat vind je ervan dat dit gebeurde?"

5. Vragen over problemen in het algemeen

- a. “Het is soms vrij eenvoudig om jezelf ‘in de nesten te werken’. Weet je wat dit betekent?”
- b. “ Heb je het altijd door als je jezelf in de nesten werkt?”
- c. “ Je doet soms dingen zonder goed na te denken over de gevolgen ervan. Je volgt dan je eerste impuls. Ken je voorbeelden uit je omgeving? Van jezelf?”
- d. “ Hoe werk je jezelf (ook) weer uit de nesten?”
- e. “Hoe kun je voorkomen dat je jezelf in de nesten werkt?”

6. Kijkopdracht (in groepjes) voor tijdens de voorstelling

Deel de klas in in 6 groepjes en laat de leerlingen –naast het ervaren van de voorstelling als geheel- ook specifiek inzoomen op 1 van de volgende 6 onderdelen van de voorstelling: beelden (film), decor, muziek, gesproken woord, inhoud (onderwerpen) en dans / choreografie. Geef ze de opdracht mee op te schrijven wat ze opvalt aan dit specifieke onderdeel, dit op te nemen in het reflectieverslag en dit mondeling toe te lichten tijdens de klassikale verwerkingsles. Hiertoe wijst ieder groepje van tevoren iemand aan die opschrijft wat de groep vindt, iemand die het verslag maakt(zie 7.) en een ander iemand die in de klas gaat vertellen tijdens de verwerkingsles (zie II.).

7. Verslag voor in de krant (in dezelfde groepjes) voor na de voorstelling

De leerlingen maken in/met de afgesproken groepjes een gezamenlijk verslag, dat in een (wijk)krant gepubliceerd zou kunnen worden. Naast informatie over de specifieke kijkopdracht staat hierin ook de mening van de leerlingen over de voorstelling als geheel, wat hem/haar raakte (en waarom), wat hij of zij stom vond of juist (erg) leuk. Er mogen dus meerdere meningen in het verslag staan. Deze verslagen worden besproken in de klassikale verwerkingsles.

N.B.: Wij stellen het erg op prijs al u uw leerlingen meegeeft dat spontane reacties geven tijdens de voorstelling helemaal niet erg is, maar dat het niet de bedoeling is dat zij tijdens de voorstelling steeds aan het woord zijn en daarmee het kijkplezier van de andere leerlingen bederven.

B. De verwerkingsles

Doel van de les:

Door de voorstelling met de leerlingen klassikaal na te bespreken zorgt u voor verdieping van wat ze gezien/beleefd hebben. Onderstaande vragen kunnen de leerlingen helpen bij het verwerken van de voorstelling.

1. Inhoudelijke vragen

- a. “ Waar ging de voorstelling over volgens jou? Welke boodschap had de dansgroep met deze voorstelling denk je? ”
- b. “Is het beeld dat je van tevoren van de voorstelling had (naar aanleiding van de voorbereidende les) ook uitgekomen? Zo ja, wat was dat beeld? Zo nee, welk beeld had je vooraf en wat bleek achteraf? Wat vonden de leerlingen überhaupt van de voorstelling? Waren ze onder de indruk? Of helemaal niet? Waarom wel/niet?”
- c. “In de voorstelling speelt drugsverslaving een rol. Waaruit kon je dat opmaken?”
Antwoord: angst-/paniekaanval, high-scene (klassieke muziek, hoog gezang, engelen, vertraagde passen, hemelse blikken), afkick-verschijnselen (trillen, wild spartelen, cold turkey)
- d. “De dansers zijn in de gevangenis beland. Waarvoor denk je?”

2. Vragen over het gevoel

- a. “Weet je de titel nog van de voorstelling? En weet je waarom de voorstelling zo heette waarschijnlijk?”
Antwoord: Bloeddruk. De bloeddruk stijgt als je je druk maakt, boos wordt, geïrriteerd raakt.
- b. “Hoe uitten de dansers zichzelf? Hoe lieten ze zien dat ze boos waren? Gefrustreerd? Kwaad? Blij?”
Antwoord: treiteren / pesten (gefrustreerd), schoppen/slaan (kwaad), lachen/dansen (blij)
- c. “Hoe kon je zien dat de dansers gefrustreerd waren in de voorstelling?”
Antwoord: ze gedragen zich als opgejaagde dieren, maken rare bokkensprongen, vliegen tegen de muren (de blokken) op
- d. “Wat doen de dansers zoal om de tijd te doden?”
- e. “Wat denk je dat het met de dansers doet om deze voorstelling te dansen?”
- f. “Waarom keken de dansers op een gegeven moment zo lang de zaal in? Wat zouden ze daarmee hebben willen zeggen?”

3. Terugkoppeling kijkopdracht

Haal de woordvoerders van de 6 groepjes 1 voor 1 naar voren om ze verslag te laten doen van hun specifieke onderdeel, waarop ze moesten letten.

4. Reservevragen in het geval deze niet aan bod kwamen in de 6 presentaties:

- a. “Waar speelde de voorstelling zich met name af (en waaruit kon je dat opmaken)?”
Antwoord: in de gevangenis (o.a. door de blokken, het decor, die als een soort muren fungeerden)
- b. “Hoe vond je dat de dansers dansten? Zou jij dat ook kunnen denk je? Zou je het ook willen kunnen? Waarom wel / niet?”
- c. “ Weet je wat de stijl is van de dansers?”
Antwoord: Breakdance en moderne dans
- d. “ Hoe dragen de muziek, de (film)beelden en het gesproken woord bij aan de voorstelling?”
- e. “Enig idee hoe lang de dansers hebben gerepeteerd voor de voorstelling?”
Antwoord: 16 dagen
- f. Als jij een voorstelling moest maken of hetzelfde onderwerp, hoe zou jij dat dan aanpakken?
Schrijf dit op.

5. Individuele tekenopdracht

Wat vond je van de gebruikte kubussen? Hoe had het decor er ook uit kunnen zien volgens jou?
Teken het eens.

6. Klassikale feedbackopdracht

Stuur als klas een gezamenlijke brief of email naar de choreograaf en/of de dansers van de dansgroep Groundbreakers. Wij ontvangen namelijk graag feedback op de voorstelling door de leerlingen zelf. Ook in de mening van de docent zijn wij zeer geïnteresseerd. Emailadres: info@groundbreakers.nl, postadres: Oude haagseweg 58, 1066 BW Amsterdam.